

og håndarbejdsskolerne får nogle vilkår, som gør det muligt for dem at fortsætte deres folkelige oplysningsarbejde i årene fremover.

Dog finder DF det mærkeligt, at ministeren egentlig med lovforslaget på den ene side anerkender afstanden mellem staten og de frie kostskoler, når man så på den anden side ud af lovens § 9 kan konstatere, at, for så vidt angår forstandere, viceforstandere og lærere, skal løn- og ansættelsesvilkår følge de af finansministeren aftalte eller fastsatte bestemmelser, herunder pensionsforhold. Dette hænger efter DF's opfattelse ikke sammen med intentionen om afstand mellem staten og de frie kostskoler.

Med denne lovparagraf kan staten gennemføre vilkår, der uden hensyn til højskolernes særlige forhold helt ned i detaljen skal ligne de statslige overenskomster.

DF har meget svært ved at forstå statens interesse i at blande sig på dette punkt.

Et andet mindretal inden for flertallet (Centrum-Demokraternes medlem af udvalget) bemærker, at det for CD har været vigtigt at sikre, at højskolerne ved denne lovrevision får mulighed for at tilrettelægge kurserne således, at udlændinge og etniske minoriteter kan følge et almindeligt højskoleophold. CD mener, at netop integrationen af medborgere med en anden etnisk oprindelse er en oplagt opgave for højskolerne i sammenhæng med den internationale dimension. Ser man på demokratiudviklingen i de baltiske og de mellemeuropæiske lande, så har vi i Danmark rige erfaringer, som højskolerne helt oplagt kan være med til at dele ud af. Under forhandlingen den 16. januar 1998 om den daværende undervisningsministers redegørelse om folkehøjskolernes fremtid, jf. R 7, folketingsåret 1997-98, 1. samling, var det derfor ét af de områder, som CD foreslog, at et kommende højskoleudvalg burde undersøge med henblik på eventuelle barrierer.

Det foreliggende lovforslag vedrører primært ændringer for folkehøjskolerne og har baggrund i den betænkning, som Højskoleudvalget har udarbejdet i forlængelse af redegørelsesdebatten i Folketinget. Højskoleudvalget anbefaler bl.a. at op til halvdelen af undervisningstiden i gennemsnit kan anvendes til undervisning på særlige hold for udlændinge. Den anbefaling har undervisningsministeren ikke fulgt. I CD er vi enig i, at Højskoleudvalgets forslag er vidtgående og i yderste konsekvens kan tænkes at ændre folke-

højskolernes karakter fra at være speciel dansk til at være en international højskole. Vi er dog meget tilfredse med, at undervisningsministeren i sit svar på udvalgets spørgsmål 6 (optrykt i bilaget) har tilkendegivet, at hun er indstillet på at gøre reglerne mere fleksible, således at ca. 1/3 af undervisningstiden kan anvendes på særlige hold for udlændinge, hvilket er en fordobling i forhold til gældende praksis.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af undervisningsministeren og det af mindretallet stillede eller tiltrådte ændringsforslag.

En del af mindretallet (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) finder det rigtigt ved denne lovrevision at få fjernet den bestemmelse, der er en slags omvendt bevisbyrde, og som kom ind i forbindelse med den såkaldte Tvindsærlov.

Efter SF's opfattelse er folkehøjskolerne, efterskolerne, husholdningsskolerne og håndarbejdsskolerne vigtige elementer i det danske uddannelsessystem. På den ene side er de en del af uddannelsessystemet. På den anden side er der tale om en fri skoleform, der ikke kan sammenlignes med nogen anden dansk institution. De er særegne på grund af kostskoleformen, hvor almen og faglig oplysning sammen med et intensivt samvær udgør et unikt læringsmiljø. Skoleformerne har et fælles historisk udspring i folkehøjskolen fra midten af 1800-tallet, og de knyttes sammen af kostskoleformen som det fælles bærende princip.

Det foreliggende lovforslag vedrører primært ændringer for folkehøjskolerne og har baggrund i den betænkning, som Højskoleudvalget har udarbejdet. Folkehøjskolerne har de senere år oplevet en nedgang i elevtallet, som hovedsagelig skyldes de små ungdomsårgange og de unges bedre muligheder for at komme i uddannelse og i arbejde. Det har medført færre elever, som har fået finansieret deres ophold ved hjælp af dagpenge, sociale ydelser m.v. Til gengæld er der flere selvbetalere end nogen sinde, hvilket viser, at folkehøjskolerne er mere levende end nogen sinde, da et højskoleophold er ganske omkostningsfyldt.

Efterskolerne har derimod fået flere elever, selv om der er blevet færre i ungdomsårgangene. Den stigende søgning til efterskolerne viser, at denne skoleform har et tilbud, som folkeskolen